

Свята **Макавей** у
г. Давыд-Гарадок.

Свята **Макавей**.
Вёска Лядавічы
Іванаўскага раёна.

МАКАВЕЙ, Ма ка ў е, П е р ш ы (Мядовы, Медзяны) С п а с, дзень святкавання Збавіцеля, а таксама сямі мучанікаў Макавеяў (14 жніўня ст.ст.). У пацвярджэнне назвы на Віцебшчыне кожнай гаспадыні трэба было прыгатаваць хоць бы адну страву, якую можна мацаць: бліны, сочні з пражанінаю ці з селядцовай жыжкаю. Пчаляры зда-

бывалі мёд, каб мацаць у яго агуркі і хлеб. З-за сугучча з М. у гэты дзень асаблівая ўвага ўдзялялася *маку*: яго (разам з агароднымі раслінамі — моркваю, сланечнікам) асвятчалі ў царкве, потым ім як пашыраным апатрапеічным сродкам абсыпалі хаты ад нябожчыкаў, хлявы, рассыпалі вакол сябе, калі ішлі на суд. У гэты дзень трэба было ўволю наесціся маку. Асвятчаліся на М. і кветкі, якія кідалі на поле, каб быў добры ўраджай, частку неслі на магільны памерлых дзяцей, кідалі таксама ў ваду, дзе купалі хворых дзяцей. На М. шмат дзе на Беларусі адбываецца хросны ход на ваду («вадзяная адправа»), дзе праводзяцца набажэнствы каля жыватворных крыніц. Як спявалася ў песнях, «Святы Макавей бульбы накапаў», «Святы Макавей з поля збіраець» — г. зн. сяляне падкопвалі маладую бульбу і па ёй меркавалі пра будучы ўраджай. Шпакі і гракі збіраліся ў агароды. Сяляне прыглядаліся да надвор'я: калі ў гэты дзень не бывае дажджу, то чакалі шмат пажараў. З дня М. пачынаецца успенскі («спажыны») пост — «спасаўка-ласаўка». Ад першага Спаса чакаліся халодныя росы. У народзе казалі: «Першы й другі Спас — бяры рукавіцу ў запас».

Літ.: Л о з к а А.Ю. Беларускі народны каляндар. Мн., 1993. С. 143—144; Беларускія народныя прыкметы і павер'і. Кн. 2. Жыцця адвечны лад. Мн., 1998. С. 507—509.

У. А. Васілевіч.